

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

LĒMUMS
Rīgā

2010.gada 18.martā

Nr. E03-KREUD-17

Par negodīgas komercprakses īstenošanu un lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā izbeigšanu, izsakot mutvārdu aizrādījumu

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa, piedaloties sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Universitātes Optometrijas centrs”,

juridiskā adrese: Rīga, Ķengaraga iela 8,
vienotās reģistrācijas numurs: 40003105710,

(...)

vārds, uzvārds: (...)

personas kods: (...),

izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par tālāk minēto.

Saskaņā ar lietā esošo informāciju laika posmā no 2010.gada 8.februāra līdz 16.februārim sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Universitātes Optometrijas centrs” (turpmāk – Sabiedrība) veikalos „Pasaules Optika” bija izvietota reklāma „*Ietvariem līdz 50% * * Pērkot brilles. Līdz 28.02.10.*” Analoga satura reklāma bija izvietota žurnāla „Ieva” 10.02.2010. numurā (turpmāk kopā – Reklāma).

2010.gada 15.februārī PTAC, pamatojoties uz personas sniegto informāciju par Reklāmas maldinošo raksturu, veica pārbaudi Sabiedrības veikalā Rīgā, Dunties ielā 19a un konstatēja, ka ir ierobežots to briļļu ietvaru sortiments, kuriem tiek piemērota atlaide.

Izvērtējot Reklāmas atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo un citu normatīvo aktu, kā arī Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) prasībām, PTAC konstatē:

Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punktu, kas nosaka, ka *komercprakse – darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeņiskas vai bezķermeņiskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam*, Reklāmas

sniegšana un izplatīšana ir uzskatāma par komercpraksi, jo tā ir darbība, kas tieši saistīta ar preces pārdošanas veicināšanu.

Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktu, kas nosaka, ka *komercprakses īstenotājs - ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura cita persona, kas rīkojas ražotāja, pakalpojuma sniedzēja vai pārdevēja vārdā vai uzdevumā, ir komercprakses īstenotājs*, Sabiedrība ir uzskatāma par komercprakses īstenotāju.

PTAC norāda, ka Sabiedrības īstenoto komercpraksi PTAC vērtē no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”), un Eiropas Kopienas tiesas (turpmāk – EKT) praksē norādītos vidusmēra patērētāja kritērijus – patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas preambulas 18.punkts; EKT C-112/99, 52.paragrāfs; C-44/01, 55.paragrāfs; C-356/04, 78.paragrāfs; C-381/05, 23.paragrāfs).

Saskaņā ar Negodīgas komercprakses direktīvas (2005/29/EK, 2005.gada 11.maijs) preambulas 11.punktu ar šo direktīvu ir sasniedzama augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība, nosakot vienotu vispārēju aizliegumu tādai negodīgai komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību.

Minētās direktīvas 2.panta e) punkts nosaka, ka *būtiski kropļot patērētāja saimniecisko rīcību” nozīmē izmantot komercpraksi, lai būtiski mazinātu patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu, tādējādi liekot patērētājam pieņemt tādus lēmumus par darījuma veikšanu, kādus viņš citādi nebūtu pieņēmis*. Savukārt 2.panta k) punkts nosaka, ka *„lēmums veikt darījumu” ir jebkurš patērētāja pieņemts lēmums par to, vai, kā un pēc kādiem noteikumiem veikt pirkumu, vai veikt pilnus vai daļējus maksājumus, paturēt produktu vai no tā atbrīvoties, vai attiecībā uz to izmantot līgumtiesības, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no rīcības atturēties*.

Izvērtējot Reklāmā sniegto paziņojumu un ņemot vērā PTAC veiktās pārbaudes laikā iegūto informāciju, PTAC konstatē, ka Reklāmā ir noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, t.i. – informācija, ka atlaides tiek piedāvātas tikai daļai briļļu ietvaru.

NKAL 10.panta pirmā daļa nosaka, ka *komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un apstākļus, kā arī tajā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus, var secināt, ka tiek noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, un komercprakses ietekmē vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis*. Saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktu komercprakse ir negodīga, ja tā ir maldinoša. Savukārt minētā panta pirmā daļa nosaka, ka negodīga komercprakse ir aizliegta.

Saskaņā ar NKAL 7.panta otrās daļas 1.punktu *par patērētāja pieņemtu lēmumu slēgt līgumu jebkurā gadījumā uzskatāms patērētāja lēmums iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības*. No konkrētā panta izriet, ka,

vērtējot komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, nav obligāts nosacījums, ka patērētājam ir jānoslēdz līgums par preces iegādi. Respektīvi, pietiek vien, ja komercprakses ietekmē patērētājs pieņem lēmumu iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu vai atturēties no šādas rīcības, jo tikai pēc konkrēta lēmuma pieņemšanas patērētājs rīkojas, piemēram, dodas uz Sabiedrības tirdzniecības vietu, lai iegādātos brilles, un tādā gadījumā konkrētā lēmuma rezultātā var tikt negatīvi ietekmēta arī patērētāja ekonomiskā rīcība.

Tādējādi Sabiedrība, Reklāmā noklusējot būtisku informāciju, saskaņā ar NKAL 10.panta pirmo daļu un NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktu, ir maldinājusi patērētājus un īstenojusi negodīgu komercpraksi, kas saskaņā ar NKAL 4.panta pirmo daļu ir aizliegta.

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: *„Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu publicēt attiecīgajai komercprakti atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā”.*

Izvērtējot lietderības apsvērumus, proti, to, ar kāda veida lēmumu konkrētajā situācijā tiktu panākta vispārēja augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība ne tikai šobrīd, bet arī nākotnē, PTAC, uzskatot, ka Sabiedrībai nav lietderīgi uzlikt kādu no NKAL 15.panta astotās daļas 1. – 4.punktā paredzētajiem tiesiskajiem pienākumiem, jo komercprakses iespējamā negatīvā ietekme jau bija neatgriezeniski notikusi, 16.02.2010. saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 9.panta pirmo daļu, proti, ka Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība, pamatojoties uz NKAL 15.panta astotās daļas 5.punktu, pieņēma lēmumu par lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā uzsākšanu.

Sabiedrība 19.02.2010.vēstulē Nr.20 iebilst PTAC konstatētajam pārkāpumam, norādot, ka vārds „līdz” no formālās loģikas viedokļa Reklāmā norāda, ka atlaide var būt jebkurā apjomā no 0 līdz 50 procentiem.

PTAC nepiekrīt minētajam viedoklim, norādot, ka vidusmēra patērētājs nevar uzskatīt par iespējamu, ka tiek izsludināta atlaide 0 procentu apjomā. Tādējādi patērētājs paredz, ka nezināma lieluma, bet ne lielāka par 50% atlaide, tiks piemērota jebkuram viņa veiktajam briļļu pasūtījumam.

Sabiedrība minētajā vēstulē veic padziļinātu patērētāja lēmuma pieņemšanas apstākļu analīzi. PTAC atkārtoti norāda, ka, vērtējot komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, nav obligāts nosacījums, ka patērētājam ir jānoslēdz līgums par preces iegādi.

Lemjot par soda piemērošanu, lai noteiktu lēmuma par personas sodīšanu piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliedzamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, PTAC ņem vērā arī Administratīvā procesa likuma 5. un 66.panta pirmajā daļā minētos tiesību principus un lietderības apsvērumus, t.sk., tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC ir konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.panta noteikumiem mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu, jo pārkāpums Sabiedrības tirdzniecības vietās tika novērsts vienas dienas laikā. PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprinātu atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, ņemot vērā, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums, bet lietā pastāv apstākļi, kas saskaņā ar LAPK 21.panta pirmo daļu ir pamats lietvedības izbeigšanai (Reklāmas izplatīšanas vietas, laiks un apjoms neradīja lielas patērētāju daļas maldinājumu, pārkāpums tirdzniecības vietās tika novērsts), kā arī ņemot vērā Administratīvā procesa likuma 13.pantu, PTAC uzskata par lietderīgu izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, izsakot Sabiedrībai mutvārdu aizrādījumu.

Izvērtējot lietas materiālus un lietas izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 32.panta pirmo un otro daļu, 21.panta pirmo daļu, 33.panta trešo daļu, 215.⁴ pantu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 2.punktu un trešo daļu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu,

n o l e m t s:

izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, izsakot mutvārdu aizrādījumu

sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Latvijas Universitātes Optometrijas centrs”,
juridiskā adrese: Rīga, Ķengaraga iela 8,
vienotās reģistrācijas numurs: 40003105710.

Pieņemto lēmumu SIA „Latvijas Universitātes Optometrijas centrs” ir tiesības pārsūdzēt likumā paredzētajā kārtībā. Saskaņā ar NKAL 16.pantu uzraudzības iestādes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Rīgā, Antonijas ielā 6 viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stājas spēkā.

Direktores vietniece (paraksts)

B.Liepiņa

Ar lēmumu iepazinos _____ (paraksts) _____ 2010.gada 18.martā

(personu, kuras piedalījās lēmuma pieņemšanā, paraksti)

Lēmuma norakstu saņēmu _____ (paraksts) _____ 2010.gada 18.martā

(personas, kura saņēma lēmuma norakstu, paraksts)

IZRAKSTS PAREIZS